

ПРАВИЛА за търговия с природен газ

Обн., ДВ, бр. 59 от 4.08.2015 г., в сила от 4.08.2015 г., изм. и доп., бр. 99 от 13.12.2016 г., в сила от 13.12.2016 г.

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С тези правила се определят:

1. редът и начинът за администриране на сделките с природен газ;
2. условията и редът за организиране балансирането на пазара на природен газ;
3. редът за смяна на доставчик на природен газ;
4. условията и редът за обслужване на средствата за търговско измерване.

Глава втора СДЕЛКИ С ПРИРОДЕН ГАЗ

Раздел I Страни по сделките с природен газ

Чл. 2. (1) Страни по сделките с природен газ са: обществен доставчик на природен газ, доставящи предприятия, оператори на съоръжения за съхранение на природен газ; оператор на газопреносна мрежа; комбиниран оператор; оператори на газоразпределителни мрежи; търговци на природен газ; клиенти; краен снабдител на природен газ.

(2) По регулирани цени се сключват сделки с природен газ между:

1. обществения доставчик, от една страна, и крайни снабдители и клиенти, присъединени към газопреносна и/или газоразпределителна мрежа, както и оператори на газоразпределителни мрежи и оператори на съоръжение за съхранение на природен газ в случаите, в които природният газ е за технологични нужди;

2. краен снабдител на природен газ, от една страна, и клиенти, присъединени към газоразпределителна мрежа, от друга, при публично известни общи условия.

(3) Сделки с природен газ при свободно договорени цени се сключват между доставящите предприятия или търговците на природен газ, от една страна, и обществения доставчик на природен газ, крайните снабдители с природен газ, търговците на природен газ или клиентите, от друга.

Чл. 3. (1) (Изм. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Общественият доставчик, доставящите предприятия и търговците при сключване на договори за доставка на природен газ уведомяват писмено оператора на газопреносната мрежа и съответния оператор на газоразпределителната мрежа за сключените от тях договори за доставка в срок не по-късно от датата на ефективното изпълнение на договора за доставката.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Уведомлението по ал. 1 се извършва във форма, определена от оператора на съответната мрежа, и съдържа най-малко следните данни:

1. продавач, индивидуализиращи данни;
2. купувач, индивидуализиращи данни;
3. (изм. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) срок на договора, количество

природен газ по програмата за доставка в енергийни единици, посочено в годишен аспект, по тримесечия, месеци и дни;

4. качествени характеристики на природния газ;
5. пункт на приемане и предаване на природния газ.

Раздел II

Видове сделки с природен газ и предмет на договорите

Чл. 4. (1) Сделките с природен газ в страната се извършват въз основа на писмени договори.

(2) (Нова – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Сделки с природен газ могат да се сключват и след договаряне на електронна платформа.

(3) (Предишна ал. 2 – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Общественият доставчик сключва договори за:

1. доставка на природен газ с крайни снабдители, доставящи предприятия, търговци на природен газ във и извън страната и с клиенти;
2. пренос на природен газ по газопреносна мрежа и/или газоразпределителна мрежа;
3. съхранение на природен газ с оператори на съоръжения за съхранение и/или с операторите на съоръжения за втечен природен газ;
4. покупка и продажба на природен газ за балансиране.

(4) (Предишна ал. 3 – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Операторът на газопреносната мрежа сключва договори за:

1. пренос по газопреносна мрежа;
2. доставка на природен газ за технологични нужди.

(5) (Предишна ал. 4 – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Операторът на съоръжение за съхранение на природен газ сключва договори за:

1. съхранение на природен газ;
2. доставка на природен газ за технологични нужди.

(6) (Предишна ал. 5 – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Доставящите предприятия сключват договори за:

1. доставка на природен газ с обществения доставчик, с крайни снабдители, с оператори на газопреносни мрежи, с оператори на газоразпределителни мрежи, с оператори на съоръжения за съхранение, с търговци на природен газ и клиенти на природен газ във или извън страната;
2. покупка и продажба на природен газ за балансиране.

(7) (Предишна ал. 6 – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Операторът на газоразпределителна мрежа сключва договори за пренос по газоразпределителна мрежа и договори за доставка на природен газ за технологични нужди.

(8) (Предишна ал. 7 – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Крайните снабдители сключват договори за:

1. доставка на природен газ на клиенти, присъединени към газоразпределителна мрежа;
2. доставка на природен газ с обществения доставчик, доставящи предприятия и търговци във и извън страната;
3. пренос по разпределителна мрежа;
4. пренос по газопреносна мрежа;
5. съхранение на природен газ;

6. покупка и продажба на природен газ за балансиране.

(9) (Предишна ал. 8 – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Търговците на природен газ сключват договори за:

1. доставка на природен газ с обществения доставчик, крайни снабдители, клиенти, доставящи предприятия и търговци на природен газ във или извън страната, както и с оператори на газопреносна и газоразпределителни мрежи и с оператори на съоръжение за съхранение на природен газ за технологични нужди;

2. пренос на природен газ по газопреносна мрежа;

3. пренос на природен газ по газоразпределителна мрежа;

4. съхранение на природен газ в съоръжение за съхранение и/или в съоръжение за втечен природен газ;

5. покупка и продажба на природен газ за балансиране.

(10) (Предишна ал. 9 – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Клиентите сключват договори за:

1. доставка на природен газ с обществения доставчик, доставящи предприятия, търговци на природен газ във или извън страната и с крайни снабдители;

2. пренос на природен газ по газопреносна мрежа;

3. пренос на природен газ по газоразпределителна мрежа;

4. съхранение на природен газ в съоръжение за съхранение и/или в съоръжение за втечен природен газ;

5. (нова – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) покупка и продажба на природен газ за балансиране.

(11) (Предишна ал. 10 – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Балансьорът сключва договор за покупка и продажба на природен газ за балансиране.

Чл. 5. (1) Предмет на договорите за доставка е продажбата на природен газ.

(2) Договорите за доставка на природен газ с обществения доставчик, крайните снабдители и търговците съдържат най-малко следните данни:

1. предмет на договора, права и задължения на страните по него;

2. програма, съдържаща информация за количествата природен газ, договорени за доставка, в т. ч. по тримесечия, месеци и дни, както и максимално и минимално дневно количество;

3. период от време и условия за доставка на количества природен газ със съответните качествени показатели и параметри, в т.ч. пункт на приемане, предаване и измерване на природния газ;

4. ред, срокове и начини за заплащане на доставяните количества природен газ;

5. санкции при неизпълнение на задължения на страните по договора;

6. (доп. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) условия за едностранно прекратяване на договора от страна на клиента без заплащане на допълнителни такси и/или санкции извън договорените;

7. финансови гаранции от страна на клиента, гарантиращи изпълнението на задълженията му по договора за доставка;

8. условия, ред и срокове за преустановяване, ограничаване и възстановяване на доставките в случай на неизпълнение на задължения по договори за доставка.

(3) Когато страна по договорите по ал. 1 е общественият доставчик, условията на доставка са обвързани с условията по договорите, по които общественият доставчик купува, пренася и съхранява природния газ.

Чл. 6. (1) Предмет на договорите за пренос е предоставянето на услугата "пренос на

природен газ по газопреносна мрежа" и "пренос на природен газ по газоразпределителна мрежа".

(2) (Изм. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Договорите за пренос на природен газ по газопреносна и газоразпределителна мрежа съдържат най-малко следните данни:

1. (изм. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) период от време и условия за пренос, договорените капацитети за пренос по пунктове на приемане и предаване на природния газ;

2. условия, ред и срокове за уведомяване при спиране или ограничаване на преноса и възстановяването му, отговорности, мерки за безопасна експлоатация и поддръжка на съоръженията, мерки за предотвратяване на загуби;

3. условия, ред и срокове за спиране или ограничаване на преноса и възстановяването му в случаите на неизпълнение на задължения по договорите за пренос;

4. условия, ред и срокове за уведомяване при извършване на планови ремонти на мрежата и съоръженията към нея;

5. ред и срокове за уведомяване при възникване на аварии по газопреносната и газоразпределителната мрежа и съоръженията към нея;

6. ред и условия за проверка на средствата за търговско измерване и за предоставяне на информация от средствата за търговско измерване;

7. санкции при неизпълнение на задължения на страните по договорите;

8. качествени показатели и параметри, в т.ч. пункт за приемане, предаване и измерване на природния газ;

9. цена и начин на плащане;

10. процедура за смяна на доставчика;

11. процедури по заявки и коригиращи заявки за количества природен газ за пренос в рамките на договорения капацитет;

12. ред и начин за определяне на пренесените количества природен газ при неработещи или неточно измерващи средства за търговско измерване.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Договор за пренос по газопреносна мрежа не се сключва с лица, които се намират в производство по ликвидация, обявени са в несъстоятелност или се намират в производство по установяване на несъстоятелност, а ако са чуждестранни лица – се намират в подобни процедури съгласно националното им законодателство.

(4) При сключване на договор за пренос по газопреносна мрежа ползвателят на мрежата задължително сключва договор за покупка и продажба на природен газ за балансиране с оператора на газопреносна мрежа в качеството му на балансьор. Балансьорът води регистър на лицата, с които е сключил договори за покупка и продажба на природен газ за балансиране, който публикува на интернет страницата си.

(5) Редът и условията за регистрация и изискванията към участниците в балансиращия пазар на природен газ (в т. ч. финансови, човешки и технически ресурси) се определят от балансьора и се публикуват на интернет страницата му.

(6) За регистрирани се считат титулярите на лицензия за дейността обществена доставка на природен газ и лицензия за дейността снабдяване от краен снабдител, както и лицата със сключен и действащ договор за пренос с преносен оператор.

(7) Не се регистрират лицата, които имат дължими плащания, сроковете за изпълнение на които са изтекли, към оператора на газопреносна мрежа или към друг участник на пазара на природен газ в страната или на територията на Европейския съюз.

(8) Прекратява се регистрацията на лицата, за които се установи, че не изпълняват изискванията на ал. 5 и 7.

Чл. 7. (1) Предмет на договорите за съхранение е предоставянето на услугата "съхранение на природен газ в съоръжения за съхранение на природен газ" и "съхранение на природен газ в съоръжения за втечен природен газ".

(2) Договорите по ал. 1 се сключват между оператор на съоръжения за съхранение на природен газ, операторите на съоръжения за втечен природен газ, от една страна, и обществения доставчик, търговци на природен газ, крайни снабдители и клиенти на природен газ, от друга.

Чл. 8. Природният газ, доставян от обществения доставчик, търговците на природен газ, доставящите предприятия и крайните снабдители, се доставя и фактурира в съответствие с условията на конкретните договори за доставка и програмата на доставка за съответен клиент в даден пункт.

Раздел III **Администриране на сделките с природен газ**

Чл. 9. (Изм. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Операторът на газопреносната или газоразпределителната мрежа администрира сделките с природен газ, включително сделките с природен газ при свободно договорени цени, чиято доставка се извършва по газопреносната или газоразпределителната мрежа, на която е собственик и/или оператор.

Чл. 10. (1) В случай на възникване на обстоятелства, застрашаващи сигурността на работата на газотранспортната система или на части от нея, операторът на газопреносната мрежа съгласно чл. 188, ал. 2 ЗЕ има право временно да спира изпълнението на сделки или да променя договорените количества природен газ по тях, като уведомява писмено страните по договорите за пренос, включително операторите на газоразпределителни мрежи.

(2) При отпадане на обстоятелствата, застрашаващи сигурността на работата на газотранспортната система или на части от нея, операторът на газопреносната мрежа възстановява изпълнението на сделките, съответно преноса на договорените количества природен газ, като уведомява писмено страните по ал. 1.

(3) Спирането на изпълнението на сделки или промяната на договорените количества природен газ по ал. 1 се извършва при настъпване на условията по чл. 24, ал. 1 от Наредба № 10 от 2004 г. за реда за въвеждане на ограничителен режим, временно прекъсване или ограничаване на производството или снабдяването с електрическа енергия, топлинна енергия и природен газ (обн., ДВ, бр. 63 от 2004 г.; изм., бр. 42 от 2015 г.) и в съответствие с приетите клаузи в договорите за пренос за даден ползвател на мрежата.

Глава трета **БАЛАНСИРАНЕ НА ПАЗАРА НА ПРИРОДЕН ГАЗ**

Раздел I **Общи положения**

Чл. 11. (1) Балансиране на пазара на природен газ е компенсиране на разликите между количеството природен газ, подадено от даден ползвател на газопреносната мрежа

на входните точки, и количеството природен газ, изтеглено от този ползвател през изходните точки на мрежата за един газов ден.

(2) Дисбаланс е налице, когато количеството природен газ, подадено в мрежата от даден ползвател, се различава от изходящото количество природен газ от същия ползвател през съответния ден.

(3) Начинът за изчисляване на размера на дневния дисбаланс, както и на цените за положителен и отрицателен дисбаланс се определя в методика, предложена от балансъора и одобрена от КЕВР.

(4) Отговорността за поддържане на съответствие между подадените на входни точки и изтеглени в изходните пунктове от газопреносната мрежа количества природен газ е на ползвателите на газопреносната мрежа.

(5) Всеки ползвател на мрежата извършва необходимите действия по осигуряване на съответствие между количествата природен газ, които подава в газопреносната мрежа, и количествата, които изтегля от мрежата през съответния ден, така че да се минимизира необходимостта от предприемане на действия по физическо (остатъчно) балансиране на газопреносната мрежа от страна на оператора на газопреносна мрежа.

(6) (Изм. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Ползвателите на мрежата могат да продават и купуват природен газ, използвайки виртуалната търговска точка, в т. ч. с цел изравняване на дисбалансите по своите балансови сметки в рамките на газовия ден. За тези сделки те уведомяват оператора на газопреносната мрежа. При необходимост от предприемане на балансиращи действия от страна на балансъора той също може да търгува природен газ на виртуалната търговска точка на страната. Операторът на газопреносната мрежа въвежда и поддържа виртуалната търговска точка за газопреносната мрежа.

Чл. 12. (1) (Изм. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Балансърът организира балансирането на пазара на природен газ на дневна база, като сключва сделки за покупка и продажба на природен газ за балансиране.

(2) Сделките за балансиране на пазара на природен газ се сключват между ползвателите на газопреносната мрежа, от една страна, и балансъора, от друга, или между различни ползватели. Ползвателите на мрежата могат да търгуват природен газ в рамките на даден газов ден помежду си с цел да минимизират дисбалансите си за този газов ден.

(3) Операторът на газопреносната мрежа администрира сделките по ал. 1, като осигурява навременна и надеждна информация за сключване на сделките за балансиране и определя дисбалансите, за които трябва да бъде закупен или продаден природен газ за балансиране.

(4) Операторът на газопреносната мрежа предоставя на ползвателите на мрежата навременна и надеждна информация в реално време за количествата природен газ, предаден и приет от ползвателите съответно във входните и изходните точки на мрежите и по пунктове за приемане/предаване.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Операторът на газопреносната мрежа осигурява навременна информация за статуса на балансовата сметка на всеки ползвател на мрежата.

(6) (Изм. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Операторът на газопреносната мрежа определя дисбалансите по ползватели на мрежата, за които трябва да бъде закупен или продаден природен газ за балансиране, по реда и условията на Правилата за балансиране на пазара на природен газ.

(7) (Отм., предишна ал. 8 – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Балансърът

разработва и представя за одобрение в КЕВР Правила за балансиране на пазара на природен газ.

(8) (Нова – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Редът, начинът и сроковете за подаване на заявки и коригиращи заявки за пренос от ползвателите на мрежата, за обработване, както и за потвърждаването или отхвърлянето им се уреждат в правилата по ал. 7.

(9) Балансьорът следва да осигури организация, средства и канали за своевременна и надеждна комуникация с другите участници на балансиращия пазар.

(10) Балансьорът сключва сделки за покупка и продажба на природен газ за балансиране с ползвателите на мрежата по цени, определени по методиката по чл. 11, ал. 3.

Чл. 13. (1) Договорите за покупка и продажба на природен газ за балансиране, които балансьорът сключва с ползвателите на мрежата, съдържат най-малко следното:

1. предмет на договора, права и задължения на страните по него;
2. начин на определяне на количествата и на цените при сделките за балансиране;
3. срокове за извършване на сетълмент, фактуриране и плащане;
4. условия, ред и срокове за оперативен обмен на информация за сключване на сделките за балансиране;
5. условия за финансова гаранция, предоставяна от ползвателите на мрежата в полза на балансьора, нейния размер, вид и срокове за възстановяване;
6. санкции при неизпълнение задължения на страните по договорите.

(2) Представянето на балансьора на финансова гаранция от ползвателите на мрежата е условие за влизане в сила на договора за покупка и продажба на природен газ за балансиране.

(3) В случай че финансовата гаранция е усвоена и не е възстановена в определените в договорите срокове, балансьорът може да спре изпълнението на договорите за покупка и продажба на природен газ за балансиране до възстановяването ѝ. В този случай операторът на газопреносна мрежа спира изпълнението на договора за пренос на природен газ за този ползвател за периода на спиране на изпълнението на договора за покупка и продажба на природен газ за балансиране.

(4) Договорите за покупка и продажба на природен газ за балансиране са хармонизирани и не могат да съдържат условия, поставящи в неравноправно положение ползвателите на мрежата.

Чл. 14. След изпълнение на изискванията на чл. 13, ал. 2 балансьорът вписва лицата, страни по договор за покупка и продажба на природен газ за балансиране, в регистър на участниците на пазара за балансиране със статус "регистриран".

Чл. 15. (1) Балансьорът публикува на своята интернет страница:

1. списък на регистрираните участници с информация за наименованието, идентификационния номер, датата на регистрация и данни за статуса;
2. цените за покупка и продажба на природен газ за балансиране за съответния ден не по-късно от началото на съответния газов ден;
3. общия брой на извършените сделки с природен газ за балансиране за газовия месец не по-късно от 10-о число на следващия газов месец;
4. обема на физически закупения и продаден природен газ за балансиране извън закупения и продаден газ от/на ползвателите с цел нулиране на дисбаланса им за предходния ден.

(2) Балансьорът е длъжен да актуализира информацията по ал. 1.

Чл. 16. (1) (Изм. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) При сключване на

договор за покупка и продажба на природен газ за балансиране на ползвателя на газопреносната мрежа се открива балансова сметка.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Операторът на газопреносната мрежа води балансова сметка с натрупване за газовия месец за портфолиото на всеки ползвател на мрежата по отношение на разликата между подаваните и изтеглените от него количества природен газ на основание сключен договор за пренос.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Всеки ползвател на газопреносната мрежа е длъжен да се стреми да поддържа балансовата си сметка максимално близо до нула, като за целта предприема действия на пазара на природен газ за балансиране.

Чл. 17. (Изм. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) В случай че на един пункт на приемане или предаване на природен газ има действащи договори за пренос на повече от един ползвател на мрежата, оперативната информация е агрегирана за пункта (информация от средството за търговско измерване) и разпределена пропорционално на заявките за газовия ден или съгласно процедурата за разпределение на количествата, действаща на този пункт. В този случай дисбалансите на ползвателите, изчислени на база разпределени оперативни часови данни, са с прогнозен характер. Дисбалансите се изчисляват на база на разпределените количества по ползватели, по пунктове за приемане и предаване на природен газ.

Раздел II

Балансиране на газопреносната мрежа

Чл. 18. (1) Балансиране на газопреносната мрежа е физическо компенсирание на разликите между общите количества природен газ, доставени на входните точки на газопреносната мрежа, и общите количества природен газ, изтеглени от газопреносната мрежа за същия период. Операторът на газопреносната мрежа предприема действия за промяна на входящите или изходящите количества природен газ с цел да поддържа газопреносната мрежа в експлоатационните ѝ граници.

(2) Дисбаланс на газопреносната мрежа е налице, когато общите входящи в мрежата количества природен газ, подадени от всички ползватели, се различават от общите изходящи количества от мрежата през съответния ден.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) За осигуряване на баланса на газопреносната мрежа операторът на газопреносна мрежа може да извършва следните действия:

1. сключва краткосрочни (за ден напред и в рамките на деня) сделки за прехвърляне собствеността на природен газ с другите участници на пазара за балансиране посредством виртуална търговска точка; сделките се сключват при най-ниска предложена цена при покупка и най-висока – при продажба;

2. съхранява и/или използва количества природен газ в газопреносната мрежа (лайнпек);

3. съхранява и/или използва количества природен газ във/от съоръжение за съхранение на природен газ;

4. сключва договори за доставка на газ на вход на газопреносната мрежа въз основа на прозрачна, недискриминационна и пазарно основана процедура по най-ниската цена съобразно максималния размер на възможните дисбаланси на природен газ в газопреносната мрежа.

(4) В случай че кумулативният дисбаланс на газопреносната мрежа надвиши определена от оператора граница, измерена в енергийни единици, което води до невъзможност да се балансира физически преносната система и/или се застраши целостта и безопасната ѝ експлоатация, операторът предприема действия съобразно раздел VI от "Правилата за управление и технически правила на газопреносните мрежи" и/или Наредба № 10 от 2004 г. за реда за въвеждане на ограничителен режим, временно прекъсване или ограничаване на производството или снабдяването с електрическа енергия, топлинна енергия и природен газ.

Раздел III

Временни мерки за балансиране до достигане на достатъчна ликвидност на пазара и създаване на действаща борса за енергия

Чл. 19. (1) При липса на достатъчна ликвидност на пазара на природен газ операторът на преносната система може да предложи на КЕВР за одобрение доклад относно прилагане на временни мерки съгласно Регламент (ЕС) № 312/2014 на Европейската комисия от 26 март 2014 г. за установяване на Мрежов кодекс за балансиране на газопреносните мрежи.

(2) При прилагане на временни мерки цената на дневния дисбаланс може да бъде изчислявана съгласно методиката по чл. 11, ал. 3 или в съответствие с доклада по ал. 1 чрез административно регулиране, приближаване до пазарната цена или определяне въз основа на сделки на платформа за балансиране.

(3) Комисията за енергийно и водно регулиране в срок до шест месеца от получаване на доклада по ал. 1 приема мотивирано решение, което се публикува и се съобщава на Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия и на Европейската комисия.

Чл. 20. В случай на прилагане на временни мерки КЕВР извършва ежегоден анализ на състоянието на газовия пазар с оглед установяване на нивото на неговата ликвидност, въз основа на който с решение констатира наличието или липсата на ликвиден пазар на природен газ в страната.

Глава четвърта

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПРЕНЕСЕНИТЕ КОЛИЧЕСТВА

Чл. 21. (1) Операторът на газопреносната мрежа извършва разпределение на природния газ, когато приетите и предадените количества природен газ от/на ползвателите на газопреносната мрежа в пунктовете за приемане/предаване на природен газ се измерва общо с количествата, приемани и предавани за друг(и) ползвател(и).

(2) На пунктовете за приемане/предаване на природен газ със съседни оператори от ЕС процедурата за разпределение на количествата се извършва на база на договореното в Споразумение за междусистемно свързване, сключено между двата оператора, в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) 2015/703 на Комисията от 30 април 2015 г. за установяване на Мрежов кодекс относно правила за оперативната съвместимост и обмена на данни.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) На пунктове за приемане/предаване на природен газ, на които няма сключено Споразумение за междусистемно свързване по ал. 2, разпределението се извършва съгласно процедурите, посочени в чл. 22.

(4) (Нова – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) На пунктове за приемане/предаване на природен газ, на които е присъединено доставящо предприятие, разпределението се извършва на базата на протокол за разпределение на измерените количества по ползватели, съставен и подписан от доставящото предприятие. При липса на такъв протокол разпределението се извършва съгласно процедурите, посочени в чл. 22.

Чл. 22. (1) В пунктовете на предаване на газа разпределеното количество на ползвателите може да е по-голямо или по-малко от заявеното в резултат от потреблението на газ от клиентите, с които ползвателите имат договор за доставка и от процедурата за разпределение на природен газ за този пункт. В договорите за доставка между ползвателите на мрежата и клиентите се договарят условията, по които клиентът прави заявки към своя доставчик и съответните неустойки при отклонение на заявките от реално потребените количества.

(2) Разпределението на количествата на пункт за приемане/предаване на природен газ се извършва по една от следните процедури по приоритет, както следва:

1. съгласно протокол между всички ползватели на пункта; или

2. (изм. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) съгласно съставени и подписани от присъединения клиент протоколи с всеки един ползвател на пункта за доставени количества природен газ в случаите, когато на този пункт има само един присъединен клиент;

3. с балансиращ(и) ползвател(и);

4. пропорционално на заявките.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Операторът на газопреносна мрежа извършва предварително разпределение през текущия газов ден съгласно процедурите по ал. 2, т. 4.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Ползвателите на пункта, съответно доставящото предприятие и присъединеният клиент представят на оператора на газопреносна мрежа протоколите по чл. 21, ал. 4 и по чл. 22, ал. 2, т. 1 и 2 не по-късно от 12,00 ч. на текущия газов ден за разпределението на количествата от предходния ден. Сумарното количество по протоколите за съответния пункт трябва да е равно на показанието на средството за търговско измерване на този пункт.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Ако протоколите по ал. 4 не бъдат представени в необходимия срок или не отговарят на изискванията, операторът на газопреносната мрежа извършва дневното разпределение по реда на ал. 2, т. 3 или 4. Това разпределение се извършва до 14,00 ч. на текущия газов ден за количествата от предходния газов ден.

(6) (Доп. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Всеки ползвател на мрежата за даден пункт на предаване на природен газ може да заяви статут на балансиращ ползвател. В случаите, когато на пункт има само един присъединен клиент, който има повече от един доставчик на природен газ, клиентът може да посочи кой от неговите доставчици има статут на балансиращ ползвател, за което уведомява и оператора.

(7) (Изм. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) При повече от един балансиращ ползвател на един пункт на предаване на природен газ се прилага пропорционално разпределение между тях на количествата над заявените от другите ползватели. В този случай за останалите ползватели се разпределя количество, равно на заявеното.

(8) В случай че на даден пункт се извършва разпределение съгласно ал. 2, т. 1 и вследствие на появата на нови ползватели, напускането на съществуващи или по друга

причина се стигне до отпадането или прекратяването на общото споразумение между всички ползватели, операторът автоматично прилага разпределение пропорционално на заявките. В този случай един или повече ползватели имат правото да заявят статут на балансиращ ползвател.

(9) (Нова – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Месечното разпределение на количествата се извършва на база на дневното разпределение, като при необходимост операторът на газопреносна мрежа може да направи корекция на количествата въз основа на протокол за корекция на показанията на средство за търговско измерване или поради други обективни причини. В случаите, когато операторът направи такава корекция, коригираните количества се разпределят съобразно дневното разпределение за съответния газов ден.

Глава пета **ФАКТУРИРАНЕ И ПЛАЩАНЕ. ГАРАНТИРАНЕ НА СДЕЛКИТЕ**

Раздел I **Общи положения**

Чл. 23. (Изм. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Всички сделки за балансиране на пазара на природен газ се отчитат в 7,00 ч. на деня, следващ отчетния, и могат да се фактурират на дневна, седмична или месечна база, като стойността се определя на база на закупения и продадения природен газ за балансиране.

Чл. 24. За всеки ползвател на мрежата баланссьорът извършва сетълмент на сделките с природен газ за балансиране за период от време, определен в договорите за покупка и продажба на природен газ за балансиране.

Чл. 25. Балансьорът е длъжен да предоставя на ползвателите на мрежата информация за всеки период на сетълмент чрез изготвяне на съответните извлечения.

Раздел II **Фактуриране**

Чл. 26. (1) Фактури по сделките за природен газ за балансиране се издават от баланссьора и от ползвателите на газопреносната мрежа за количеството природен газ за балансиране, което са продали за съответния отчетен период.

(2) Извлеченията за сетълмент са неразделна част от издаваните фактури.

Чл. 27. Условието за плащане са съгласно Правилата за балансиране на пазара на природен газ и договорите за покупка и продажба на природен газ за балансиране.

Раздел III **Гарантиране на сделките за балансиране**

Чл. 28. (1) Ползвателите на газопреносната мрежа предоставят в полза на баланссьора финансова гаранция по договорите за покупка и продажба на природен газ за балансиране съгласно чл. 13, ал. 2.

(2) Ползвателите на газопреносната мрежа са длъжни да възстановят средствата по финансовата гаранция след инкасиране на сумата по нея в срок, определен в договорите за покупка и продажба на природен газ за балансиране.

Глава шеста КОМУНИКАЦИИ. ОБМЕН НА ИНФОРМАЦИЯ

Чл. 29. (1) Ползвателите на мрежата са длъжни да осигурят за своя сметка техническо оборудване и софтуер за обмен на данни с оператора на газопреносната мрежа и в качеството му на балансър, телефонна връзка, електронна поща и факс с възможност за 24-часова комуникация в денонощието.

(2) Видът комуникация, начинът на обмен на данни и достъпът до тях се определят от оператора на газопреносната мрежа и се публикуват на неговата интернет страница.

Чл. 30. (1) Операторът на газопреносната мрежа информира ползвателите на мрежата за препоръчителни стандарти и определя задължителни средства за сигурност и защита на информацията.

(2) Ползвателите на мрежата носят отговорност за опазване на паролите за права за достъп до информацията, предоставени им от оператора на газопреносната мрежа.

Глава седма ПРОЦЕДУРА ЗА СМЯНА НА ДОСТАВЧИКА

Чл. 31. (1) Всеки клиент, присъединен към газопреносна или газоразпределителна мрежа и страна по договор за доставка на природен газ, има право да смени доставчика си при спазване на договорените условия, по всяко време, като изпрати писмено искане до оператора на съответната мрежа, към която е присъединен.

(2) При прекратяване на договор за доставка на природен газ в резултат на упражнено право за смяна на доставчика клиентът не дължи допълнителни такси и неустойки за предсрочно прекратяване на договора за доставка с първоначалния доставчик извън договорените.

(3) При упражнено право за смяна на доставчика договореният капацитет за пренос в изходната точка на газопреносна и/или газоразпределителна мрежа се прехвърля от първоначалния доставчик на новия доставчик, без това да създава задължения за заплащане на неустойки за договорения капацитет на първоначалния доставчик.

(4) Писменото искане по ал. 1 се изпраща най-малко три седмици преди датата, от която се иска смяна на доставчика, и съдържа:

1. наименование и идентифициращи данни на клиента, на новия доставчик и на стария доставчик;

2. извлечение от предварителен договор за доставка с новия доставчик, от което да е видно: дата на първата доставка, срок на договора за доставка, място на доставка и програма, съдържаща информация за количествата природен газ, договорени за доставка, в т. ч. по тримесечия, месеци и дни (при договори за доставка със срок, по-малък от календарен месец), както и максимално и минимално дневно количество;

3. доказателства от новия доставчик за установяване на обстоятелствата по чл. 6, ал. 3 освен в случай, че новият доставчик има действащ договор за пренос с оператора на съответната мрежа.

(5) Смяна на доставчика се допуска само ако новият доставчик отговаря на условията по чл. 6, ал. 3 и ако новият доставчик няма неизпълнено финансово задължение към оператора на съответната мрежа, срокът на което е изтекъл.

(6) Когато договореното максимално дневно количество по договора за доставка с

новия доставчик надхвърля разпределения дневен капацитет за пренос по договора за пренос на първоначалния доставчик, операторът на съответната мрежа приема за пренос количества до размера на разпределения капацитет на първоначалния доставчик. За разликата новият доставчик следва да подаде заявление за капацитет до оператора на мрежата по реда на съответните правила за ползване на мрежите, предложени от съответния оператор.

(7) Смяната на доставчика влиза в сила от първо число на газовия месец, следващ месеца, в който е постъпило искането, при спазване на триседмичния срок по ал. 4.

Глава осма

УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ОБСЛУЖВАНЕ НА СРЕДСТВАТА ЗА ТЪРГОВСКО ИЗМЕРВАНЕ. ПОДДЪРЖАНЕ НА БАЗА ДАННИ И ДОСТЪП ДО СРЕДСТВАТА ЗА ТЪРГОВСКО ИЗМЕРВАНЕ

Чл. 32. (1) Измерването на количествата природен газ по договори, по които страна са доставящи предприятия или оператори на газохранилища, се извършва със средства за търговско измерване, монтирани на газоизмервателни станции, собственост на доставящото предприятие или на оператора на газохранилището.

(2) Доставящите предприятия и операторите на газохранилища сключват оперативни споразумения с оператора на газопреносна и/или разпределителна мрежа, към която са присъединени, в които споразумения се уточняват редът и условията за съвместен мониторинг и контрол над измервателните съоръжения и обменът на данни от тях в реално време.

Чл. 33. (1) Измерването на количествата природен газ, пренесен по газопреносната мрежа, се извършва със средства за търговско измерване, собственост на оператора на газопреносната мрежа, монтирани на газоизмервателните или газорегулиращите станции, разположени на изходните точки на газопреносната мрежа.

(2) При свързване на две газопреносни мрежи средствата за търговско измерване са собственост на една от страните по взаимно споразумение.

(3) При свързване на две газопреносни мрежи операторите сключват споразумение за свързване на мрежите, в което се определят точките на свързване и собствеността на средствата за търговско измерване в тези точки, и оперативное споразумение, в което се уточняват редът и условията за съвместен мониторинг и контрол над измервателните съоръжения и обменът на данни от тях в реално време.

Чл. 34. Количествата природен газ, пренесен по газоразпределителната мрежа, се измерват със средства за търговско измерване, собственост на оператора на газоразпределителната мрежа.

Чл. 35. Собствениците на средствата за търговско измерване са длъжни да обслужват и да поддържат в техническа изправност и метрологична валидност средствата за търговско измерване.

Чл. 36. (1) Собствениците на средствата за търговско измерване поддържат регистър на средствата за търговско измерване на природния газ, монтирани на изхода на газопреносната или газоразпределителните мрежи и на изходите на съответните съоръжения на доставящи предприятия и газохранилища.

(2) Собствениците на средствата за търговско измерване събират и съхраняват информация и документи и поддържат база данни с показанията на средствата за търговско измерване.

(3) Регистърът по ал. 1 съдържа:

1. данни за типа на средствата за търговско измерване;
2. информация за извършените метрологични проверки на средствата за търговско измерване;
3. протокол за конфигуриране на коригиращото устройство за обем (енергия);
4. номерата на защитните пломби на средствата за търговско измерване;
5. друга информация, изисквана във връзка с управлението на мрежите.

(4) Лицата по ал. 1 са длъжни да поддържат регистъра в актуално състояние за посочените в предходната алинея данни.

Чл. 37. (1) Собствениците на средствата за търговско измерване са длъжни да предоставят информация от поддържаната от тях база данни с показанията на средствата за търговско измерване при поискване от страните по сделка с природен газ.

(2) Формата и срокът за представяне на информация по ал. 1 се определят от собствениците на средствата за търговско измерване. Срокът за предоставяне на информацията не може да е по-дълъг от 10 календарни дни.

Чл. 38. (1) Периодичността на отчитане на количествата природен газ във всяко място на измерване е най-малко веднъж месечно.

(2) Собствениците на средствата за търговско измерване извършват отчитането на количествата природен газ съгласно периодите на отчитане по ал. 1 и предоставят данните от измерването на съответните страни по сделките с природен газ при условия и в срокове, определени в договорите.

Чл. 39. (1) Операторът на съответната мрежа е длъжен да осигурява на лицето, което купува или продава природен газ, възможност за достъп до показанията на средствата за търговско измерване.

(2) Собствениците на средства за търговско измерване на количеството природен газ предоставят на оператора на съответната мрежа данните от измерванията на тези средства, отнасящи се до сделките със свободно договорени цени и до сделките с природен газ за балансиране.

Чл. 40. (1) Средствата за търговско измерване подлежат на първоначална и последващи проверки по реда на Закона за измерванията и подзаконовите актове, свързани с неговото прилагане.

(2) Проверка може да бъде поискана от страната, която купува или продава природен газ.

(3) Разходите за проверката са за сметка на страната, поискала проверката, когато резултатите от нея покажат, че средството за търговско измерване е в рамките на изискваната точност.

(4) Разходите за проверката са за сметка на собственика, когато резултатите от нея покажат, че средството за търговско измерване не е в рамките на изискваната точност.

Глава девета

КОНТРОЛ ЗА СПАЗВАНЕ НА ПРАВИЛАТА

Чл. 41. Контролът по спазването на тези правила се осъществява от КЕВР.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на тези правила:

1. (Изм. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Балансова сметка е сметка за всеки отделен ползвател на газопреносната мрежа, в която ежедневно се регистрират дневните дисбаланси за газовия месец.

2. Балансиращ ползвател е ползвател на газопреносната мрежа, на който за определен пункт на предаване или приемане на природен газ се разпределя разликата между сумата от заявените количества и реално преминалото количество, при условие че останалите ползватели на пункта получават разпределено количество, равно на заявеното.

3. Балансьор е операторът на съответната газопреносна мрежа.

4. Виртуална търговска точка е нефизическа точка, чрез която ползвателите на мрежата могат да прехвърлят помежду си собствеността на природния газ.

5. Входна точка е физическа точка от газопреносната мрежа, състояща се от един или няколко пункта за приемане на природен газ.

6. (Изм. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Газов ден е период от време, започващ в 7,00 ч. сутринта местно време на съответния ден и завършващ в 7,00 ч. сутринта местно време на следващия ден.

7. (Отм. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.).

8. (Изм. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Газов месец е период от време, започващ в 7,00 ч. сутринта местно време на първия ден от даден календарен месец и завършващ в 7,00 ч. сутринта местно време на първия ден от следващия календарен месец.

9. (Изм. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Газово тримесечие е период от време, започващ в 7,00 ч. сутринта местно време на първия ден на месец октомври, януари, април и юли и завършващ в 7,00 ч. сутринта на първия ден на всеки последващ януари, април, юли и октомври съответно.

10. (Изм. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Газова година е период от време, започващ в 7,00 ч. сутринта местно време на 1 октомври от дадена календарна година и завършващ в 7,00 ч. сутринта местно време на 1 октомври на следващата календарна година.

11. Доставчик е физическо или юридическо лице, което доставя природен газ на клиенти, присъединени към газопреносна или газоразпределителна мрежа.

12. Доставящи предприятия са добивни предприятия, предприятия за втечен природен газ, предприятия за компресиран природен газ и предприятия за производство на газ от възобновяеми източници, които имат възможност да доставят газ на входни точки на газопреносните и газоразпределителните мрежи.

13. (Изм. – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Зона за балансиране е входно-изходна система, по отношение на която важи специален режим за балансиране.

14. Изходна точка е физическа точка от газопреносната мрежа, състояща се от един или няколко пункта за предаване на природен газ.

14а. (Нова – ДВ, бр. 99 от 2016 г. , в сила от 13.12.2016 г.) Количеството природен газ се изчислява в енергийни единици при горна топлина на изгаряне.

15. Пазар на природен газ за балансиране е търговия с природен газ с цел уреждане на индивидуалните дисбаланси на ползвателите за определен период.

16. Ползвател на мрежата е физическо или юридическо лице, което има сключен договор за пренос по газопреносна мрежа и договор за покупка и продажба на природен газ за балансиране.

17. Природен газ за балансиране е природният газ, необходим за компенсиране на разликата между общите количества природен газ, постъпили на входовете на газопреносната мрежа, и общите количества природен газ, изтеглени на изходите на

газопреносната мрежа.

18. Пункт за приемане на природен газ е физическа точка от газопреносната мрежа, съоръжена със средства за търговско измерване, където се извършва измерването на качеството, налягането и количеството на природния газ, предназначен за пренос, и се извършва неговото предаване от ползвателя на мрежата на преносния оператор.

19. Пункт за предаване на природен газ е физическа точка от газопреносната мрежа, съоръжена със средства за търговско измерване, където се извършва измерването на количеството, качеството и налягането на пренесения природен газ и неговото предаване от преносния оператор на ползвателя на мрежата.

20. Сетълмент е определянето и финансовото уреждане на индивидуалния дисбаланс между количествата природен газ, постъпили на входните точки на мрежата, и количествата природен газ, изтеглени на изходните точки за всеки конкретен ползвател на мрежата, за определен период от време.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Тези правила са приети на основание чл. 21, ал. 1, т. 9 във връзка с чл. 173, ал. 1 от Закона за енергетиката от Комисията за енергийно и водно регулиране с решение по протокол № 137 от 7.07.2015 г. по т. 1 и отменят Правилата за търговия с природен газ, приети от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране с решение по протокол № 106 от 14.05.2007 г. по т. 4.

§ 3. Правилата за търговия с природен газ влизат в сила от деня на обнародването им в „Държавен вестник“.